

НОВИ САД - 1904 - Умро је српски математичар Димитрије Нешић, професор на Великој школи у Београду, члан Српске краљевске академије и министар просвете. Написао је више уџбеника и увео метарске мере у Србији.

Данас је четвртак, 9. мај, 130. дан 2024. године.

1502 - Шпански морепловац италијанског порекла Кристифор Колумбо испловио је из шпанске луке Кадис на четврто и последње путовање у Нови свет (Америку).

1788 - Британски парламент укинуо је трговину робљем.

1800 - Рођен је амерички борац за укидање црначког ропства Џон Браун, који је у америчким државама Канзас и Вирџинија предводио устанке против робовласника и државне управе која их је подржавала. Тешко рањеног у борби федерална војска га је 1859. ухватила у Вирџинији, а робовласнички суд га је осудио на смрт, после чега је обешен.

1805 - Умро је немачки писац, филозоф, историчар и теоретичар уметности Јохан Кристоф Фридрих фон Шилер, најзначајнији немачки класични драматичар. Побегло је 1782. из Виртембершког војводства у којем је радио као пуковски лекар, а у Вајмар се преселио 1787, где се спријатељио са Гетеом, који му је помогао да 1789. постане професор историје на универзитету у Јени. Потом је издавао часописе "Хоре" и "Алманах муза". Дела: драме "Разбојници", "Дон Карлос", "Валенштајн", "Вереници из Месине", "Деметријус" (недовршена драма из руске историје), трагедије "Фијескова завера у Ђенови", "Сплетка и љубав", "Марија Стјуарт", "Девица Орлеанска", комад о ослободилачкој борби Швајцараца "Вилхелм Тел", баладе "Поликратов прстен",

"Јемство", "Ибикови ждрали", историјски радови "Историја отпадништва уједињене Низоземске", "Историја Тридесетогодишњег рата", филозофске и естетичке расправе "О љупкости и достојанству", "О узвишеном", "О естетичком васпитању човека", "О трагичној уметности", "О наивном и сентименталном песништву", епиграми "Ксеније".

1860 - Рођен је шкотски писац Џејмс Метју Бери, "отац" Петра Пана. Писао је углавном драме и приповетке. Дела: "Петар Пан", "Дивни Крајтон", "Господска улица".

1873 - Рођен је енглески археолог Хауард Картер, који је 1922. открио гробницу египатског фараона Тутанкамона.

1877 - Румунија је прогласила независност (до тада је имала вазални статус под врховном влашћу Турске), месец дана пошто је склопила савез са Русијом за борбу против Турског царства.

1901 - У Мелбурну је отворена прва скупштина (парламент) Аустралије.

1911 - У Београду је с циљем остварења идеала уједињења српства - основана тајна организација "Уједињење или смрт", названа доцније "Црна рука", чије су вође били Драгутин Димитријевић Апис, Илија Радивојевић и Богдан Раденковић. Организација је предвиђала ослобођење српских крајева који су се тада налазили под окупацијом Турске, односно Аустро-Угарске.

1926 - Американци Ричард Берд и Флојд Бенет први су прелетели авионом Северни пол.

1927 - Канбера је постала главни град Аустралије уместо Мелбурна.

1936 - Италија је после окупације Абисиније (Етиопије) формално анектирала ту источноафричку земљу и од ње и околних својих колонија (Еритреја и Италијанска Сомалија) формирала је Италијанску Источну Африку. За цара Етиопије проглашен је

краљ Италије Виторио Емануеле.

1945 - У Берлину је 16 минута после поноћи потписана безусловна капитулација Немачке. У име Немачке акт је потписао фелдмаршал Вилхелм Кајтел, у име Совјетског Савеза маршал Георгиј Жуков, а у име западних савезника британски ваздухопловни генерал Артур Тедер. Тиме је формално завршен Други светски рат у Европи, али су остаци немачких трупа још неколико дана давали отпор, најдуже у Југославији, до 15. маја. У рату који је трајао шест година, учествовала је 61 држава и око 110 милиона војника.

Према проценама, погинуло је између 50 и чак 80 милиона, од чега између 38 и 55 милиона цивила.

1946 - Краљ Виторио Емануеле III је абдицирао, након резултата референдума у корист републике, и Италија је постала република.

1952 - Западне силе су Лондонским споразумом препустиле Зону А слободне територије Трста Италији, после чега је Југославија упозорила Италију и западне земље да не признаје никакве преговоре и решења без њеног учешћа.

1960 - САД су постале прва земља у којој су легализоване пилуле за спречавање зачећа.

1976 - Према званичној верзији, Улрике Мајнхоф, вођа западнонемачке левичарске терористичке групе "Бадер-Мајнхоф", обесила се у затворској ћелији.

1978 - Изрешетано тело бившег италијанског премијера Алда Мора нађено је у паркираном аутомобилу у центру Рима, 54 дана пошто су га отели терористи "Црвених бригада".

1985 - Умро је амерички филмски глумац Едмунд О'Брајен, веома цењен по низу

упечатљивих епизодних улога. Филмови:

"Девојка ту не може помоћи", "1984", "Босонога контеса" (Оскар), "Низ три тамне улице", "Јулије Цезар", "Смрт долази", "Човек који је убио Либерти Валанса", "Седам дана у мају", "Дивља хорда".

1986 - Умро је непалски планинар Тензинг Норгај, који је с Новозеланђанином Едмундом Хиларијем у мају 1953. први освојио "кров света" Монт Еверест, 8.848 метара висок врх планинског масива Хималаји.

1987 - Авион пољске компаније ЛОТ "Иљушин 62", на линији Варшава-Њујорк, срушио се одмах после полетања, што није преживео нико од 187 путника и чланова посаде.

1993 - После сукоба у централној и југозападној Босни, жестоке борбе Хрвата и муслимана (Бошњака) су избиле и у Мостару.

1995 - У Москви је прослављена 50. годишњица победе над нацистичком Немачком. На свечаној вечери у Кремљу, председници Русије и САД Борис Јељцин и Бил Клинтон истакли су допринос Југославије победи савезника у Другом светском рату.

1996 - Јовери Мусевени је победио на првим председничким изборима организованим у Уганди после 16 година.

2001 - У најтрагичнијој несрећи у историји афричког фудбала, на највећем стадиону у Акри, главном граду Гане, погинуло је 126 људи у стампеду који је изазвала полиција испаливањем сузавца.

2002 - У експлозији мине активираним даљинским управљачем, чеченски исламски терористи убили су у граду Каспијск, у руској републици Дагестан, 42 људи, а више од 150 је рањено, током параде поводом Дана победе.

2002 - Амерички Конгрес забранио је улазак у САД грађанима седам земаља које, како је наведено, подржавају и толеришу тероризам. Одлука се односила на грађане Ирака, Ирана, Кубе, Либије, Северне Кореје, Сирије и Судана.

2004 - Председник Чеченије Ахмад Кадиров, којег је подржавала Москва, убијен је у експлозији бомбе коју су поставили чеченски исламски терористи на стадиону у Грозном, где је обележаван Дан победе.

2005 - На Црвеном тргу у Москви свет је прославио 60 година победе над нацизмом, а међу званицама нашао се, први пут од завршетка Другог светског рата, и немачки канцелар.

2006 - На доживотну робију осуђен је Армин Мајвез "канибал из Немачке", који је током суђења признао да је убио и појео мушкарца. Армин Мајвез (44), компјутерски техничар, је током суђења детаљно испричао како је 21. марта 2001. године убио Бернда Јиргена Брандеса (43) у свом дому у Ротенбургу.

2009 - Умро је Чак Дејли, кошаркашки тренер, творац "Дрим тима" који су сачињавале звезде попут Џордана, Џонсона, Барклија, Бирда, који је на Играма у Барселони 1992. освојио олимпијску титулу. Важио је за стручњака који је умео да од различитих карактера створи хармоничан тим. Као клупски тренер екипу Детроита довео је до две узастопне титуле у НБА такмичењу 1989. и 1990. Предводио је и Кливленд, Њу Џерси и Орlando. Године 1994. примљен је у кошаркашку Кућу славних.

(Танјуг)